

Nr 588.

Av fröken Ager och herr Kyling, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 149, angående omorganisation av skolöverstyrelsen m. m.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen, nr 149, angående omorganisation av skolöverstyrelsen m. m. anföres följande.

Det har sedan lång tid tillbaka varit ett önskemål att en allmän översyn av skolöverstyrelsens organisation verkställdes. Det av de sakkunniga framlagda förslaget måste betecknas som i stort sett tillfredsställande. Emellertid har stora delar av förslaget skurits bort i den proposition som nu förelagts riksdagen till beslut.

Med hänsyn till den utveckling, som undervisningen i övningsämnen under senare år undergått, har med särskild tillfredsställelse konstaterats, att organisations- och personalfrågor i övningsämnen och motsvarande praktiska läroämnen enligt de sakkunnigas förslag skulle hänföras till en särskild rotel inom skolöverstyrelsen. De erfarenheter, som vunnits av handläggningen av övningslärofrågor på skolöverstyrelsen, har hittills icke varit tillfredsställande. Splittringen på ett flertal avdelningar har gjort handläggningen tidsödande. Det är dock framför allt den nuvarande personella underlägsenheten, som fördröjt ärendena. Det torde vara nödvändigt, att den rotel, som skall handlägga organisations- och personalfrågor i övningsämnen, förstärkes med kvalificerad personal. Vi vill sålunda helt ansluta oss till de sakkunnigas förslag i detta avseende såväl rörande inrättandet av denna rotel som rörande omfattningen av densamma i vad avser tjänster m. m.

Beträffande konsulentorganisationen finnes f. n. endast en deltidsanställd konsulent i vardera av ämnena teckning, musik, manlig slöjd och kvinnlig slöjd. De sakkunniga har i stället föredragit inrättandet av en heltids- och en halvtidsanställd konsulent i varje ämne. Den heltidsanställda konsulenten skulle vara inplacerad i lönegrad Cb 4, under det att de deltidsanställda skulle åtnjuta visst arvode utöver lärarlönen. I propositionen föreslås endast inrättande av en heltidsanställd konsulent i ämnena teckning, manlig slöjd och kvinnlig slöjd. Dessa tjänster skulle vara inplacerade i lönegrad Ce 26. I musik skulle tydligen inte någon ändring göras i vad som f. n. gäller. Med skärpa måste understrykas nödvändigheten av att de sakkunnigas förslag rörande förstärkning av konsulentorganisationen följes, såväl vad rör omfattningen av densamma som de föreslagna löneför-

månerna. Övningsämnenas ställning i undervisningen förstärkes alltmer. Allmänt klagas emellertid över att bristerna i nuvarande konsulentorganisation omöjliggör ett effektivt stöd åt skolorna på dessa ämnesområden. För att locka kvalificerade sökande till tjänsterna torde lönesättning och anställningsform i vart fall icke böra göras sämre än vad de sakkunniga föreslagit.

Kungl. Maj:t har föreslagit att inspektören för sinnesslöundervisningen skall inplaceras i lönegrad Ce 26 samt att hjälpundervisningskonsulenten inplaceras i lönegrad Ce 24. Såväl departementschefen som flertalet remissinstanser har understrukt vikten av att nämnda tjänster besättas med väl kvalificerade krafter. Vid rekryteringen av inspektörstjänsten torde rektorerna vid sinnesslöskolorna närmast komma i fråga. Med hänsyn till nu gällande lönegradsplacering för ifrågavarande befattningshavare, vilken såvitt man kan bedöma dessutom kommer att föreslås höjd av tjänsteförteckningskommittén, torde något intresse för sökande av inspektörstjänsten från dessa befattningshavares sida icke kunna påräknas. En inspektörstjänst av denna art bör i stället vara jämställd med statens folkskolinspektörer, vilka fr. o. m. den 1 juli i år föreslås inplacerade i lönegrad Ca 34. Beträffande hjälpklassundervisningskonsulenten torde ett liknande resonemang kunna föras. Utöver den hittills nämnda kategorien av eventuella sökande torde hit kunna fogas folkskollärare med utbildning i hjälpklassundervisning. Med den föreslagna lönesättningen torde icke heller här kvalificerade sökande kunna påräknas. Konsulenttjänsten bör enligt vårt förmenande i stället placeras i lönegrad Ca 30. För båda tjänsterna gäller att de sökande med största säkerhet kommer att vara innehavare av ordinarie tjänster, vilka de säkerligen icke skulle vara hågade att utbyta mot extra ordinarie tjänster. För folkskollärare tillkommer härutöver att de måste avstå från sina ferier och i stället erhålla semester. Befattningarna bör sålunda inrättas såsom ordinarie. Eventuellt kan Cb-formen anlitas.

Departementschefen har icke ansett sig kunna förorda inrättande av konsulenttjänst för sinnesslöundervisningen. Enligt 1951 års sinnesslö-
vårdsutrednings betänkande kommer sinnesslöundervisningen enligt de sakkunnigas förslag att utbyggas i mycket stor omfattning och skall planerna för den framtida utbyggnaden och organisationen av undervisningen och vården för de psykiskt efterblivna vara klara 1954. Det synes otänkbart att inspektören för sinnesslöundervisningen under sådana förhållanden även skall kunna handha de arbetsuppgifter, som skulle åläggas konsulenten för sinnesslöundervisningen. Inrättande av denna tjänst förordas sålunda bestämt. Denna konsulenttjänst bör placeras i lönegrad Ca 26.

Departementschefen har icke nu ansett sig kunna förorda att skolöverstyrelsen göres till tillsynsmyndighet över förskolor och daghem. Han är icke heller beredd att förorda någon sådan delning, att förskoleverksamheten skulle sortera under skolöverstyrelsen under det att daghemsverk-

samheten hänföres till socialstyrelsen. Synpunkterna att en delning skulle vara olämplig delar vi. Då emellertid den omfattande utredningen om daghem och förskolor, såvitt vi har oss bekant, ännu icke slutgiltigt remissbehandlats, synes det oss olämpligt att i detta sammanhang taga ställning till en för hela förskoleverksamheten, arbetet vid förskoleseminarierna m. m. så viktig fråga som vem som skall vara tillsynsmyndighet för denna verksamhet. Vi anser dock, att denna fråga bör avgöras i samband med att riksdagen får taga ställning till de av 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården i nyssnämnda betänkande framlagda förslag.

På grund av det anförda får vi föreslå riksdagen,

att den rotel, som av de sakkunniga föreslagits skola handlägga övningslärofrågor, erhåller den av de sakkunniga föreslagna omfattningen;

att en heltidsanställd och en deltidanställd konsulent anställs i vart och ett av ämnena teckning, musik, manlig slöjd och kvinnlig slöjd samt att de heltidsanställda konsulenterna inplaceras i lönegrad Cb 4;

att befattningen som inspektör för sinnesslöundervisningen och konsulent för hjälpundervisningsfrågor inplaceras i respektive lönegrad Ca 34 och Ca 30 eller motsvarande inplacering å löneplan 2 (Cb);

att en befattning som konsulent för sinnesslöundervisningen inrättas och inplaceras i lönegrad Ce 26, samt

att frågan rörande huruvida skolöverstyrelsen eller socialstyrelsen skall vara tillsynsmyndighet för förskolor och daghem icke nu avgöres utan behandlas i samband med att riksdagen får taga ställning till av 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården avgivna förslag.

Stockholm den 1 april 1952.

Ruth Ager.

Folke Kyling.